

Oefencasus DSO: Oefenen met het publiceren van Omgevingswetbesluiten via STOP/TPOD

Datum	januari 2022
Status	definitief
Versie	1.2

Colofon

Projectnaam	Oefencasus DSO: Oefenen met het publiceren van Omgevingswetbesluiten via STOP/TPOD
Versienummer	1.2

Inhoud

Colofon 2

Inleiding Oefenaanpak 4

Deel 1 Oefenen met het vullen met STOP/TPOD 5

1 Doelgroep en leerdoelen 5

2 Voorwaarden om te kunnen beginnen met oefenen 5

3 Einddoel: integraal oefenen 7

Deel 2 Beginnen met oefenen 9

4 Stappen 9

Deel 3 Oefenen met muteren 12

Inleiding Oefenaanpak

Het jaar 2021 staat in het teken van oefenen. Het programma Aan de slag met de Omgevingswet ondersteunt bevoegd gezagen bij de voorbereiding (implementatie) om in 2022 aan de minimumeisen voor de Omgevingswet te kunnen voldoen. Oefenen betekent hier: het inregelen, beproeven en bijstellen om de uitvoering van de wet in 2022 te kunnen starten.

De oefenaanpak is integraal. U komt in aanraking met alle aspecten van de Omgevingswet:

- Veranderingen in wet- en regelgeving ('wet')
- Het inrichten van werkprocessen ('anders werken')
- Het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)

Om te kunnen oefenen biedt het programma Aan de slag met de Omgevingswet oefencasussen aan. Deze beperken zich meestal tot een deel van de totale oefenopgave. De oefencasussen kunnen worden uitgebreid met extra oefeningen (groeimodel) vanuit het programma Aan de slag met de Omgevingswet. Gemeenten, waterschappen, provincies, omgevingsdiensten en rijkspartijen kunnen de casussen ook gebruiken om zelf oefeningen op maat te maken.

Deze oefencasus beperkt zich tot het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Hij gaat over oefenen met het vullen van het Digitaal Stelsel Omgevingswet-Landelijke Voorziening (verder: DSO-LV) met Omgevingswetbesluiten. U gaat ook werken in de standaarden die hierop van toepassing zijn (Standaard officiële publicaties, Toepassingsprofielen omgevingsdocumenten, verder: STOP/TPOD). Tot slot gaat u de besluiten in de standaarden invoeren in de oefenomgeving van DSO-LV via de koppelvlakken.

Deze oefencasus voor het DSO is er 1 in een reeks van 4.

- Deze oefencasus gaat over het [publiceren van Omgevingswetbesluiten](#) via de Standaard officiële publicaties met bijbehorende toepassingsprofielen (STOP/TPOD).
- Een tweede casus behandelt het [ontvangen van verzoeken](#) via de Standaard aanvragen en melden (STAM).
- Een derde casus gaat over het [aanleveren van toepasbare regels](#) via de Standaard toepasbare regels (STTR).
- Een vierde en laatste oefencasus gaat over [samenwerken via de Samenwerkfunctionaliteit](#) van het DSO.

Deel 1 Oefenen met het vullen met STOP/TPOD

1 Doelgroep en leerdoelen

Doelgroep oefenen met de standaard Officiële publicaties / toepassingsprofiel Omgevingsdocumenten (verder: STOP/TPOD)

Deze oefencasus is bedoeld voor opstellers van regelgeving, zoals planjuristen, regelanalisten en informatiemanagers.

Leerdoelen

- U gaat oefenen in de preproductie-omgeving. De oefencasus gaat over het beschikbaar stellen van Omgevingswetbesluiten, zoals omgevingsplannen en omgevingsverordeningen.
- Deze functionaliteiten zijn nog in ontwikkeling. In de loop van 2021 kunt u nog een extra tussenstap maken. U kunt dan als proef bekijken hoe de publicatie van deze Omgevingswetbesluiten eruit zou komen te zien. Dat betekent dat u niet alleen inzicht krijgt in hoe de techniek binnen DSO-LV werkt. U kunt ook bekijken hoe het product eruit komt te zien in DSO-LV en wat u ermee kunt doen, bijvoorbeeld op het vlak van dienstverlening.
- U leert mutaties aan te brengen in deze besluiten.

Bestuurslagen

Deze oefencasus is geschreven vanuit het perspectief van 1 bestuurslaag. Maar hij is van toepassing voor alle bestuurslagen en de bijbehorende adviseurs (gemeenten, provincies, waterschappen en planbureaus).

Ambitieniveau

Het doel van deze casus is u mee te nemen in het oefenen. U oefent in dit geval met het vullen van het DSO-LV met Omgevingswetbesluiten. De casus legt uit hoe u dat kunt aanpakken. Er zijn geen vaste oefeningen klaargezet. U leert:

- zelf te oefenen met eigen content;
- wegwijs te worden in de basisfunctionaliteit van het DSO-LV;
- keuzes te maken bij het opstellen van Omgevingswetbesluiten;
- wat uw keuzes voor gevolgen hebben: hoe ziet alles er daarna uit in het DSO-LV?

2 Voorwaarden om te kunnen beginnen met oefenen

Ga goed voorbereid van start. Alleen dan heeft het oefenen met deze casus meerwaarde voor u.

Stap 1: stel een projectgroep samen

Liefst eentje waarin alle rollen zijn opgenomen waarmee u wilt oefenen in uw organisatie. Dus iedereen die straks ook een taak heeft bij het opstellen van Omgevingswetbesluiten. U kunt denken aan de volgende rollen: een beleidsmaker, een planjurist, een GIS-medewerker, ... De projectgroep moet minimaal een stukje Omgevingswetbesluit kunnen maken waarmee u kunt oefenen. Bijvoorbeeld een dummy van een omgevingsverordening, of een onderdeel van het omgevingsplan.

Stap 2: aansluiten voorbereiden

Het is de bedoeling dat u de Omgevingswetbesluiten uiteindelijk in een STOP-xml-bestand via de Digikoppeling van uw organisatie in de preproductie-omgeving van het DSO-LV zet. Om te kunnen oefenen met STOP/TPOD heeft u 2 dingen nodig: een werkende Digikoppeling, en een manier om via die Digikoppeling besluiten in STOP/TPOD-formaat aan te leveren aan het DSO.

Digikoppeling

Om omgevingsdocumenten in het DSO-LV te kunnen laden, heeft u een werkende Digikoppeling nodig met het koppelvlak voor het bekendmaken en beschikbaar stellen van Omgevingswetbesluiten van DSO-LV. Dit is de zogenoemde LVBB, de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen. Aansluiten op de LVBB doet u [via JUBES \(voorheen CORV\)](#).

- De handreiking *Kookboek aansluiting DSO-LV* beschrijft de mogelijke aansluitscenario's voor organisaties. U kunt deze scenario's gebruiken om zelf een eigen aansluitstrategie te bepalen. De handreiking kunt op de [website van Aan de slag met de Omgevingswet](#) vinden.

Manieren om Omgevingswetbesluiten in STOP/TPOD te krijgen

Er zijn 2 manieren om Omgevingswetbesluiten in STOP/TPOD te krijgen:

1. Met **eigen plansoftware of een oefenversie** daarvan
Met deze software kunt u een STOP-xml-bestand maken. Dat is een document dat voldoet aan de STOP/TPOD-standaard van het Omgevingswetbesluit. Sommige organisaties hebben al STOP/TPOD-conforme plansoftware. Geldt dat u in uw organisatie ook, dan kunt u deze software uiteraard gebruiken. Als deze software nog niet beschikbaar is, kunt u waarschijnlijk wel gebruikmaken van een oefenversie van de nieuwe software van uw plansoftwareleverancier. De meeste softwareleveranciers hebben al een oefenpakket ontwikkeld dat snel besteld en gebruikt kan worden. De oefenversie staat los van (of naast) de aanschaf van de definitieve plansoftware. Een overzicht van leveranciers met software die geschikt is voor het publiceren van Omgevingswetbesluiten vindt u op de [website van Aan de slag](#).

NB Kies voor een softwarepakket waarmee u nu al Omgevingswetbesluiten kunt opstellen en in het DSO kunt zetten. Het gekozen oefenpakket hoeft niet hetzelfde te zijn als het pakket dat uw organisatie uiteindelijk gaat gebruiken wanneer het systeem echt gaat draaien. Sterker nog: pas na het oefenen kunt u een goed onderbouwde keuze voor een pakket maken.

NB Voor de oefenfase hoeft u met de software nog niet te kunnen mandateren. U hoeft ook geen formele besluiten te kunnen nemen in de gemeenteraad, Provinciale Staten of als Algemeen Bestuur.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft veel informatie over de software voor de Omgevingswet voor gemeenten bij elkaar gezet. U kunt deze vinden op de [VNG-website](#).

Er is bijvoorbeeld een [handreiking voor het aanschaffen van Omgevingswetsoftware](#) en een [pagina over specificaties en standaarden](#). En u vindt er een [overzicht van gemeentelijke softwareleveranciers en hun productenportfolio](#).

Informatie voor ontwikkelaars over het publiceren van Omgevingswetbesluiten is te vinden op het [Ontwikkelaarsportaal](#).

2. Door het inhuren van een dienstverlener met de benodigde software U kunt ook kiezen voor ondersteuning door een dienstenleverancier die STOP-xml-versies van Omgevingswetbesluiten kan maken en via uw Digikoppeling in het DSO kan laden. Een overzicht van dienstenleveranciers die dit kunnen, vindt u op deze pagina: <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/ontwikkelaarsportaal/leveranciers-omgevingswet-software/>.

Stap 3: aansluiten

1. Zie voor de verschillende stappen en informatie over aansluiten de volgende webpagina: [Aansluiten om omgevingsdocumenten te publiceren - Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)
2. Lees meer over het publiceren van Omgevingswetbesluiten via de LVBB: [Omgevingsdocumenten publiceren via LVBB - Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)
3. Hulp nodig bij het aansluiten? Uw leverancier kan u aanmelden voor ondersteuning door het aansluitteam van het DSO: [Aansluiten met hulp van het aansluitteam DSO - Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](#)

Bij het aansluiten kunt u gebruikmaken van de procesbeschrijving 'gepland aansluiten'. Deze legt stap voor stap uit wat u en uw leverancier moeten doen. U vindt de procesbeschrijving op het Ontwikkelaarsportaal bij Vergunningaanvragen en meldingen ontvangen (<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/ontwikkelaarsportaal/presentaties-documenten/documentatie-aansluiten-dso-lv/documentatie-aansluiten-lvbb-stop/>).

3 Einddoel: integraal oefenen

Deze oefencasus gaat alleen over het bekendmaken en beschikbaar stellen van Omgevingswetbesluiten. Er is een andere oefencasus voor het beschikbaar stellen van toepasbare regels. Beide oefencasussen zijn bedoeld als eerste stappen in het totale oefenproces van bevoegde overheden. De meeste bevoegde overheden zullen zowel het bekendmaken en beschikbaar stellen van Omgevingswetbesluiten als het beschikbaar stellen van toepasbare regels gaan uitvoeren.

Het is de bedoeling dat het beschikbaar stellen van Omgevingswetbesluiten en het beschikbaar stellen van toepasbare regels in samenhang met elkaar gaat gebeuren. Daarom raden we aan om het niet bij het oefenen met deze aanpak te laten. Test en oefen ook de integrale keten van DSO-LV.

Oefenen met de integrale keten houdt in dat er juridische regels worden opgesteld in (een deel van) een Omgevingswetbesluit. Daarin is minstens 1 vergunning-, meldings- of informatieplicht opgenomen. Deze wordt geannoteerd op activiteit. De regels worden bekendgemaakt en beschikbaar gesteld in het DSO-LV. Vervolgens worden toepasbare regels voor het aanvragen/melden/verstrekken van informatie opgesteld. Bij het aanleveren van toepasbare regels koppelt u de toepasbare regels aan de bijbehorende juridische activiteit. Via dit hele traject komt u uiteindelijk tot een werkend geheel van content met zowel juridische als toepasbare regels voor (een deel van) uw ambtsgebied.

Het Digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) omvat straks landelijke regels en lokale regels. Het lokale bevoegd gezag is verantwoordelijk voor de lokale regels. Het gaat dan om regels in het omgevingsplan, de omgevingsverordening of de waterschapsverordening. In onderstaande tabel staan de verschillende stappen voor het maken van regels. U kunt zien met welke stap u oefent met deze casus.

	Opstellen juridische regels	Beschikbaar stellen juridische regels	Juridische regels op de kaart in DSO	Juridische regels omzetten in toepasbare regels	Beschikbaar stellen toepasbare regels	Check toepasbare regels in DSO	Aanvragen en indienen in DSO	Ontvangen en behandelen	Toezicht en handhaving
Wet									
Anders werken									
DSO		x	x						

Toelichting tabel

Na het opstellen van juridische regels zet u deze in de 'Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen' ([LVBB](#)). Deze regels komen dan in het Digitaal Stelsel Omgevingsloket (DSO). Iedereen kan daar de regels bekijken via het onderdeel [Regels op de kaart](#). U vertaalt deze juridische regels in [toepasbare regels](#). Dit betekent dat u vragenbomen maakt voor de vergunningcheck, aanvragen inclusief indieningsvereisten en maatregelen op maat. En dit in begrijpelijke taal. Deze toepasbare regels zet u in het [Registratie toepasbare regels](#). Vervolgens controleert u in het DSO of alles klopt met de juridische regels en of de initiatiefnemers de vragen begrijpen. Daarna kunt u oefenen met een aanvraag of melding indienen. Deze aanvragen en meldingen gaan vanuit het DSO naar het zaakstelsel van het lokale bevoegd gezag voor afhandeling. Toezichthouders kunnen oefenen met nieuwe of andere regels.

Deel 2   Beginnen met oefenen

4   **Stappen**

Stap 1: Kijk welke informatie over uw ambtsgebied al in de preproductie-omgeving staat

Bruidschat voor gemeenten en waterschappen

Gemeenten en waterschappen beginnen niet met een 'leeg' omgevingsplan en een lege waterschapsverordening. Het Rijk zet al een aantal zaken in het DSO-LV, namelijk de regels die het Rijk decentraliseert. Deze gelden straks juridisch gezien als onderdeel van het omgevingsplan en de waterschapsverordening. We noemen deze regels de bruidsschat. De bruidsschat is naar verwachting vanaf begin 2021 beschikbaar voor alle gemeenten en alle waterschappen in de preproductie-omgeving. Het gaat dan om onderdelen van het omgevingsplan en van de waterschapsverordening.

Wilt u zich eerst verdiepen in de bruidsschat?

- Er is ook een [casus Bruidsschat Omgevingsplan](#)
- Daarnaast is er een [webpagina met meer informatie over de bruidsschat in het DSO](#).

Geldende plannen ruimtelijkeplannen.nl via overbruggingsfunctie

De geldende plannen van ruimtelijkeplannen.nl (bestemmingsplannen, structuurvisies etc.) ziet u ook in het Omgevingsloket via de overbruggingsfunctie. Ook in de preproductie-omgeving. Gaat u aan de slag met het maken van nieuwe Omgevingswetbesluiten? Dan raden we aan de regelgeving die nu al vindbaar is over uw locatie eerst te bekijken. U ziet dan de nieuwe én de oude regelgeving naast elkaar. Wel zo duidelijk.

Regelgeving Rijk/provincie

De Algemene Maatregelen van Bestuur (AMVB's) en de Omgevingsregeling zijn in de 2018-versie beschikbaar in de preproductie-omgeving. U kunt er ook al een paar concepten van provinciale verordeningen vinden. Bijvoorbeeld die van Utrecht. Waarschijnlijk worden dat er binnenkort snel meer.

Stap 2: Stel een (onderdeel of wijziging van een) Omgevingswetbesluit op

Wilt u oefenen met het bekendmaken en beschikbaar stellen van Omgevingswetbesluiten in het DSO-LV? Maak dan gebruik van uw eigen content. Dat blijkt het leerzaamst. Die content hoeft trouwens niet nieuw te zijn. Zo kunt u het aanpakken:

- Gebruik als **gemeente** de [staalkaarten van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten \(VNG\)](#) om een stukje uit de eigen gemeentelijke verordening of een eigen bestemmingsplan op te stellen. Zo zorgt u dat het klopt volgens de Omgevingswet. Kies bijvoorbeeld een hoofdstuk over kappen (als opvolger van de gemeentelijke kapverordening). Zorg dat de content inhoudelijk aansluit bij de instructieregels en de wettelijke terminologie van de Omgevingswet.
- Gebruik als **waterschap** de voorbeeldverordening van de Unie van Waterschappen (UvW) om een stukje waterschapsverordening op te stellen. Dit hoeft geen hele nieuwe waterschapsverordening te zijn. Een voorbeeld vindt u in

pdf op de [website van UvW](#). Het is al erg leerzaam om 1 hoofdstuk uit de huidige verordening opnieuw op te stellen met de ontsluiting daarvan in het DSO-LV in het achterhoofd.

Als bevoegd gezag moet u veel keuzes maken. Hoe stelt u een Omgevingswetbesluit bijvoorbeeld op en hoe annoteert u dat? En hoeveel en welke geometrie koppelt u eraan in de vorm van GIO's (geometrische informatie-objecten – de bijbehorende kaartbestanden)? Wat u hier kiest, bepaalt hoe de informatie er later uit ziet in de 'Regels op de kaart' van het DSO-LV. Het bepaalt ook welke mogelijkheden de gebruiker heeft om binnen het document te zoeken en te filteren. Het is leerzaam om bij het oefenen verschillende manieren van opstellen en annoteren te proberen. Zo kunt u zelf ervaren wat de verschillen zijn en wat het resultaat is in het DSO-LV. Hoe ziet het document er in de 'Regels op de kaart' uit? En wat kan een gebruiker ermee?

Het Omgevingswetbesluit kunt u (laten) opstellen met plansoftware, als die in uw organisatie beschikbaar is. Maakt een dienstenleverancier de STOP-xml-versie voor u? Dan heeft die meestal minimaal een Word-versie van de regeltekst en een set GML-bestanden voor de kaarten nodig.

NB Oefent u met regelgeving over activiteiten (dus: regelgeving die vergunning- of meldplichten bevat voor activiteiten in de leefomgeving)? Denk dan terwijl u een Omgevingswetbesluit behandelt ook meteen na over de toepasbare regels die daarbij gaan horen. Uiteindelijk horen ze op elkaar afgestemd te zijn. Er zijn overheden die voor dit soort regelgeving zelfs éérs de toepasbare regels (vragenbomen) opstellen. Daarna zetten ze pas de juridische regels op papier. De ervaringen met deze aanpak zijn positief. Hij leidt vaak tot betere regelgeving, die voor de gebruiker logischer in elkaar zit.

Stap 3: Lever het besluit aan bij de LVBB

Vervolgens kunt het Omgevingswetbesluit via de Digikoppeling aanbieden aan de Landelijke voorziening bekendmaken en beschikbaar stellen (LVBB).

In de loop van 2021 komt er een volgende versie beschikbaar. Daarin kunt u eerst een preview van de publicatie bekijken en daarna het Omgevingswetbesluit daadwerkelijk voor bekendmaking indienen. Bij het oefenen is het nuttig deze stap te doorlopen (dit zal in het echt ook zo gaan).

De LVBB bevat een validator. Deze valideert het Omgevingswetbesluit. Dat wil zeggen dat hij kijkt of het Omgevingswetbesluit aan de technische eisen voldoet. Het gaat dan om de eisen om de hele keten in het DSO-LV te doorlopen. Van bekendmaken tot beschikbaar stellen. Lukt dat niet, dan geeft de validator een foutmelding. Dienstenleveranciers kennen de validator en weten hoe ze foutmeldingen moeten oplossen.

Lees ook eens de [toelichting op de validatieregels](#).

De functionaliteit om het bestand als oefening bekend te maken en beschikbaar te stellen aan het DSO-LV wordt momenteel gemaakt. Daarmee kunt u zien hoe het bestand eruit ziet als het is ingeladen in het DSO-LV, als het bevoegd gezag tevreden is met de proefpublicatie, en als er geen foutmeldingen meer zijn van de validator. In de echte productie-omgeving zou er dan een digitale bekendmaking verschijnen in het bijbehorende publicatieblad. In de preproductie-omgeving gebeurt dat natuurlijk niet. Het Omgevingswetbesluit gaat wel via de LVBB door naar OZON. Daarna is het zichtbaar in 'Regels op de Kaart' in de preproductie-omgeving.

Stap 4: *Bekijk het besluit bij 'Regels op de kaart'*

Is het gelukt om het Omgevingswetbesluit in de preproductie-omgeving te laden? Laat er dan ook eens anderen naar kijken en vraag om hun feedback. Bijvoorbeeld over hoe het besluit is opgesteld, en welke manier de beste resultaten oplevert.

NB Het duurt 36 uur voordat uw geometrische kaart zichtbaar is.

Deel 3 Oefenen met muteren

We raden alle bevoegde overheden aan om ook te oefenen met het muteren van Omgevingswetbesluiten. Provincies kunnen dat pas doen als ze een eerste versie van een verordening hebben geladen in de oefenomgeving. Gemeenten en waterschappen starten al met de bruidsschat. Zij maken feitelijk dus altijd mutaties van het omgevingsplan en de waterschapsverordening en juist nooit een eerste versie.

Het stappenplan voor het oefenen met muteren is hetzelfde als het stappenplan dat we hiervoor hebben doorlopen. Op 1 groot verschil na: bij muteren moet u met een renvooversie werken. Dat betekent dat u als bevoegd gezag moet aangeven wat u wilt aanpassen aan de oorspronkelijke regeling die in de preproductie-omgeving staat. Dit aanpassen kunt u zelf doen met de plansoftware. Of een dienstenleverancier kan een renvooversie voor u maken. Daarvoor heeft hij een Word-bestand met zichtbare wijzigingen (track changes) nodig en indien van toepassing ook de bijbehorende aangepaste GML-bestanden. Hij heeft daarnaast ook de oorspronkelijke versie van de regeling nodig.

In de praktijk zult u verschillende scenario's aanleveren. U voert simpelweg uw mutaties in, en uw software verwerkt ze. In het DSO-LV ziet u dan een geconsolideerde versie van de regeling. In de publicatie is de renvooversie zichtbaar. Dat ziet er bijvoorbeeld zo uit:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-64380.html>.

Nogmaals: in de LVBB-versie ziet u alléén de wijzigingen. In het DSO-LV ziet u de totale tekst met de gemarkeerde wijzigingen daarin.

Meer informatie over dit onderwerp kunt u nalezen op deze pagina:

https://koop.gitlab.io/STOP/standaard/1.0.4/proces_overzicht_compleet.html.

Bovenstaande is de reden dat ook leveranciers de bruidsschat ontvangen (STOP-xml en STTR-xml). Zij kunnen die gebruiken om het oefenen met muteren mogelijk te maken.

Meer informatie over muteren met de bruidsschat als basis vindt u op de volgende 2 webpagina's:

1. [Stand van zaken laadvolgorde nieuwe versie bruidsschat](#).
Op deze pagina kunt u een [terugleverset downloaden](#).
2. [Bruidsschat in het Digitaal Stelsel Omgevingswet \(DSO\)](#)

De volgende mutaties zijn technisch mogelijk in het DSO-LV (zie voor meer informatie: [Muteren in Stop 1.0](#))

1. Een regeling volledig intrekken en opnieuw publiceren
Hier wijzigt u de totale verordening. Eigenlijk levert u dan een volledig nieuwe versie aan.
2. Een regeltekst en activiteit wijzigen
  - a. wijziging van de tekst van het artikel, zonder verdere gevolgen
  - b. wijziging van de tekst van het artikel waarbij de geannoteerde activiteit ook wordt aangepast
3. Hier is er een tekstuele wijziging oftewel een inhoudelijke wijziging in de regeling. U levert dan aan op het niveau van een artikel. Een artikelstructuur

toevoegen, verwijderen of wijzigen.

Met als (voorlopige) onderdelen:

- a. toevoegen van een artikel tussen 2 andere artikelen
- b. verwijderen van een lid
- c. wijzigen van de plaats van een artikel (van plek 3 naar plek 2)
- d. verfijnen van de structuur (subparagrafen invoegen voor structurering)
- e. verwijderen van een artikel

Hier wijzigt u de structuur. Een voorbeeld daarvan is vernummering van de artikelen.

4. Een directe Ow-mutatie doorvoeren. Hier wijzigt u service-informatie zonder het daadwerkelijke besluit aan te passen.

Een voorbeeld: u past de toelichting aan die hoort bij een regeling.

5. Werkingsgebieden (GIO's, kaarten) wijzigen:

- a. wijziging van de tekst van het artikel, inclusief het toevoegen van een GIO
- b. verwijderen van het artikel, inclusief het verwijderen van een GIO
- c. wijzigen van de tekst van het artikel, inclusief het vervangen van een GIO
- d. alleen GIO vervangen (locatie)
- e. alleen GIO vervangen (normwaarde)

Hier wijzigt u het werkingsgebied op de kaart (GML).

De informatie hieronder is speciaal voor ICT-collega's

Er bestaan 3 typen wijzigingen:

1. Bij een nieuw object krijgt dit object een nieuwe identificatie (net als bij een 'gewone' aanlevering).
2. Bij het muteren van een bestaand object krijgt het object dezelfde identificatie mee, maar andere attributen.
3. Bij het verwijderen van een object krijgt het object de status 'B(eëindigen)' mee.